

Ištuoka - Gibraltaras

 Dėmesio! Šiame puslapyje originalo kalba (**en**) neseniai atlikta pakeitimų. Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

TURINIO LENTELE

- 1 Kokios yra santuokos nutraukimo sąlygos?
- 2 Kokie yra santuokos nutraukimo pagrindai?
- 3 Kokios yra santuokos nutraukimo teisinės pasekmės:
 - 3.1 asmeniniams sutuoktinių santykiams (pvz., teisei rinktis pavardę),
 - 3.2 sutuoktinių turto padalijimui,
 - 3.3 sutuoktinių nepilnamečiams vaikams,
 - 3.4 pareigai suteikti išlaikymą kitam sutuoktiniui?
- 4 Ką praktikoje reiškia teisės terminas „gyvenimas skyrium (separacija)“?
- 5 Kokios yra gyvenimo skyrium (separacijos) nustatymo sąlygos?
- 6 Kokios yra gyvenimo skyrium (separacijos) nustatymo teisinės pasekmės?
- 7 Ką praktikoje reiškia terminas „santuokos pripažinimas negaliojančia“?
- 8 Kokios yra santuokos pripažinimo negaliojančia sąlygos?
- 9 Kokios yra santuokos pripažinimo negaliojančia teisinės pasekmės?
- 10 Ar yra alternatyvių neteisminių priemonių, kuriomis su santuokos nutraukimu susijusius klausimus būtų galima išspręsti nesikreipiant į teismą?
- 11 Kur turėčiau pateikti prašymą (skundą) nutraukti santuoką, nustatyti gyvenimą skyrium (separaciją) arba santuoką pripažinti negaliojančia? Kokių formos reikalavimų reikia laikytis ir kokius dokumentus turėčiau pridėti prie prašymo?
- 12 Ar galima gauti teisinę pagalbą proceso išlaidoms padengti?
- 13 Ar galima apskųsti teismo sprendimą dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium (separacijos) nustatymo arba santuokos pripažinimo negaliojančia?
- 14 Ką turėčiau daryti, kad kitos valstybės narės teismo priimtas sprendimas dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium ar santuokos pripažinimo negaliojančia būtų pripažintas šioje valstybėje narėje?
- 15 Į kurį teismą reikėtų kreiptis, siekiant užginčyti kitos valstybės narės teismo priimtą sprendimą dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium ar santuokos pripažinimo negaliojančia? Kokia tvarka taikoma šiais atvejais?
- 16 Kokios valstybės teisė taikoma santuokos nutraukimo bylose kai sutuoktiniai negyvena šioje valstybėje narėje arba jų pilietybės skiriasi?

Vyras arba žmona privalo teismui pateikti rašytinį prašymą (vadinamą ieškinio pareiškimu). Prašymus nutraukti santuoką nagrinėja Aukščiausiasis Teismas, į kurį turi kreiptis norintys nutraukti santuoką sutuoktiniai. Pareiškėjas turi įrodyti, kad santuoka iširo negrįžtamai, ir pateikti įrodymus, kuriais patvirtinamas vienas iš penkių toliau nurodytų faktų.

Ieškinio pareiškimo dėl santuokos nutraukimo negalima pateikti, jeigu nuo santuokos sudarymo dienos nepraėjo treji metai. Vienintelės šios taisyklės išimtys taikomos tais atvejais, kai ieškovas patyrė itin didelių sunkumų arba atsakovas ypač nepadoriai elgėsi, arba kai ieškovas santuokos sudarymo dieną nebuvo sulaukęs 16 metų.

2 Kokie yra santuokos nutraukimo pagrindai?

Santuoka gali būti nutraukta remiantis vieninteliu pagrindu, t. y. jeigu ji iširo negrįžtamai. Siekiant parodyti, kad santuoka iširo negrįžtamai, būtina pateikti vieną ar daugiau santuokinio gyvenimo faktų įrodymų, susijusių su:

- kito sutuoktinio neištikimybe, kai pareiškėjui tolesnis gyvenimas su tokiu sutuoktiniu yra nepakenčiamas;
- nepagrįstu elgesiu, tai reiškia tokį sutuoktinio elgesį, dėl kurio galima pagrįstai tikėtis, kad pareiškėjas nenorės toliau su juo kartu gyventi;
- persikėlimu gyventi į kitą nei šeimos nuolatinę gyvenamąją vietą, tai reiškia, kad kitas sutuoktinis paliko pareiškėją dvejų metų laikotarpiui iki prašymo nutraukti santuoką pateikimo dienos;
- šalių gyvenimu skyrium, kuris truko dvejus metus iki prašymo nutraukti santuoką pateikimo (su kito sutuoktinio sutikimu);
- gyvenimu skyrium, kuris truko penkerius metus iki prašymo nutraukti santuoką pateikimo (be kito sutuoktinio sutikimo).

Teismas turi kuo kruopščiau ištirti pareiškėjo (ieškovo) nurodytus faktus ir bet kokius kito sutuoktinio (atsakovo) nurodytus faktus. Jeigu teismą įtikina įrodymai, kad santuoka iširo negrįžtamai, Aukščiausiojo Teismo teisėjas priima sprendimą nutraukti santuoką, jeigu jį tenkina bet kokių santuoką nutraukiančių šalių nustatyta vaikų globos tvarka.

Jeigu teismas yra įsitikinęs, kad santuoka iširo negrįžtamai, jis pirmiausia priima „negalutinį sprendimą“ (preliminarus sprendimas). Šalis, kuri kreipėsi į teismą dėl santuokos nutraukimo, po šešių savaičių gali pateikti prašymą dėl „galutinio sprendimo“ (galutinis sprendimas dėl santuokos nutraukimo). Išskyrus išimtines aplinkybes, terminai pateikti prašymą dėl galutinio sprendimo priėmimo netaikomi.

Tačiau jeigu prašymas priimti galutinį sprendimą pateikiamas praėjus daugiau kaip 12 mėnesių po negalutinio sprendimo priėmimo, pareiškėjas kartu su prašymu turi pateikti rašytinį paaiškinimą, kuriame nurodo:

- delsimo priežastis;
- ar jis gyveno kartu su sutuoktiniu po negalutinio sprendimo priėmimo ir, jeigu taip, kuriais laikotarpiais, nurodydamas datas, ir
- ar žmona pagimdė nors vieną vaiką po negalutinio sprendimo priėmimo, o jeigu taip, nurodo susijusius faktus ir tai, ar teigiama, kad vaikas yra arba gali būti vyro vaikas.

Teisėjas gali nurodyti pareiškėjui pateikti priesaika patvirtintą pareiškimą, kuriuo būtų patvirtintas jo pateiktas paaiškinimas, ir, vadovaudamasis šiuo pareiškimu, priimti, teisėjo nuomone, tinkamą sprendimą.

3 Kokios yra santuokos nutraukimo teisinės pasekmės:

3.1 asmeniniams sutuoktinių santykiams (pvz., teisei rinktis pavardę),

Santuoka nutraukiama, todėl šalys neprivalo gyventi kartu arba tęsti kokius nors asmeninius santykius, nebent jos to norėtų. Šalys gali laisvai sudaryti naują santuoką, jeigu to nori. Jos savo nuožiūra gali nuspręsti pasilikti santuokoje turėtą pavardę arba susigrąžinti iki santuokos turėtą pavardę.

3.2 sutuoktinių turto padalijimui,

Šį klausimą išsprendžia kiekvienos bylos faktus išnagrinėjęs teismas. Net jeigu šalys sudarė susitarimą, teismas turi absoliučią teisę jam pritarti arba iš dalies jį pakeisti.

3.3 sutuoktinių nepilnamečiams vaikams,

Prieš arba po galutinio sprendimo priėmimo Aukščiausiasis Teismas turi teisę pasirūpinti sutuoktinių vaikų globa, išlaikymu ir švietimu arba netgi nurodyti atlikti procesinius veiksmus, kad vaikams būtų skirta teismo apsauga. Aukščiausiasis Teismas negali priimti galutinio sprendimo dėl santuokos nutraukimo, nebent jis įsitikina, kad visų vaikų gerovė bus tinkamai užtikrinta.

3.4 pareigai suteikti išlaikymą kitam sutuoktiniui?

Skelbdamas negalutinį sprendimą dėl santuokos nutraukimo arba bet kuriuo metu vėliau Aukščiausiasis Teismas turi teisę nurodyti vyrui mokėti savo žmonai, teismo nuomone, pagrįstą mėnesinę arba savaitinę išlaikymo ir paramos sumą visą savo ir jos likusį gyvenimą. Žmonos teisė gauti išlaikymą išnyksta jai sudarius naują santuoką, tačiau kita motinos santuoka neturi įtakos sutuoktinių vaikui skiriamam išlaikymui.

4 Ką praktikoje reiškia teisės terminas „gyvenimas skyrium (separacija)“?

Pagal Gibraltaro įstatymus separacija yra vadinama „gyvenimu skyrium“. Teismui priėmus tokį sprendimą nebesitikima, kad prašęs priimti sprendimą sutuoktinis toliau gyvens su savo vyru ar žmona. Vis dėlto jis negali sudaryti naujos santuokos. Gyvenimas skyrium iš esmės yra parankus sutuoktiniams, kurių santuoka iširo ir kurie nepageidauja sudaryti naujos santuokos. Pareiškėjas, kuris prašo patvirtinti gyvenimą skyrium, neturi įrodyti, kad jo santuoka iširo negrįžtamai. Sprendimas dėl teismo patvirtinto gyvenimo skyrium neužkerta kelio pateikti prašymą nutraukti santuoką.

5 Kokios yra gyvenimo skyrium (separacijos) nustatymo sąlygos?

Pareiškėjas turi pateikti vieno ar daugiau santuokos iširimą patvirtinančių faktų įrodymų ir, kitaip nei norintys nutraukti santuoką sutuoktiniai, norėdamas pradėti bylą, neturi laukti, kad nuo santuokos sudarymo dienos praeitų treji metai.

6 Kokios yra gyvenimo skyrium (separacijos) nustatymo teisinės pasekmės?

Jeigu gyvenimo skyrium šalis miršta nepalikusi testamentu, jos turtas padalijamas laikantis paveldėjimo pagal įstatymą taisyklių, o sprendimas dėl gyvenimo skyrium sukelia tokias pat pasekmes, kaip ir sprendimas nutraukti santuoką. Todėl nė vienas sutuoktinis po to neturi jokių teisių į turtą, kuris priklauso pagal įstatymą turtą paveldėjusiai šaliai. Tačiau jeigu gyvenimo skyrium šalis miršta palikusi testamentą, gyvenimas skyrium neturi jokio poveikio tame testamente nurodytai teisei, jeigu, pvz., gyvenimo skyrium šalį pergyvenusi šalis pagal tą testamentą paskiriama paveldėtoja.

Gyvenimo skyrium patvirtinimo byloje teismas vadovaujasi tomis pačiomis turto padalijimo nuostatomis, kurios galioja nagrinėjant santuokos nutraukimo bylą.

7 Ką praktikoje reiškia terminas „santuokos pripažinimas negaliojančia“?

Santuoka pripažįstama negaliojančia dviem būdais. Santuoka gali būti pripažinta negaliojančia remiantis absoliučiais santuokos negaliojimo pagrindais – tai reiškia, kad santuoka niekada negaliojo ir neegzistavo. Kitomis aplinkybėmis santuoka gali būti pripažinta remiantis santykiniais santuokos negaliojimo pagrindais – tai reiškia, kad vienas iš sutuoktinių gali prašyti pripažinti santuoką negaliojančia. Santuoka gali būti tęsiama, jeigu su tuo sutinka abu sutuoktiniai.

8 Kokios yra santuokos pripažinimo negaliojančia sąlygos?

Santuoka negalioja, jeigu:

- ji neatitinka Santuokos įstatymo nuostatų, nes:
- santuokos sudarymo metu viena iš šalių jau buvo teisėtai susituokusi;
- šalys nėra skirtingų lyčių; viena šalis turi būti vyriškosios, o kita – moteriškosios lyties;
- poligaminės santuokos, sudarytos ne Gibraltare, atveju vienas iš sutuoktinių santuokos sudarymo metu nuolat gyveno Gibraltare.

Santuoka pripažįstama negaliojančia remiantis santykiniais santuokos negaliojimo pagrindais šiomis aplinkybėmis:

- ta santuoka nebuvo iki galo sudaryta dėl vieno iš sutuoktinių nesugebėjimo jos iki galo sudaryti;
- ta santuoka nebuvo iki galo sudaryta atsakovui sąmoningai atsisakius ją iki galo sudaryti;
- vienas iš sutuoktinių nedavė tinkamo sutikimo sudaryti santuoką, nes buvo verčiamas ir priverstas sutikti, klaidingai suprato santuokos teines pasekmes arba buvo psichiškai neįgalus įvertinti sprendimo tuoktis pasekmių;
- santuokos sudarymo metu vienas iš sutuoktinių sirgo psichikos liga, dėl kurios pobūdžio nebuvo veiksnus sudaryti santuokos, arba užkrečiamąją venerinę ligą ir ieškovas santuokos sudarymo metu apie ją nežinojo;
- santuokos sudarymo metu moteris buvo pastojusi nuo kito asmens, išskyrus ieškovą, ir ieškovas santuokos sudarymo metu apie tai nežinojo;

9 Kokios yra santuokos pripažinimo negaliojančia teisinės pasekmės?

Negaliojančia pripažinta santuoka tampa niekine. Tačiau jeigu yra santuokinių vaikų, Aukščiausiasis Teismas privalo įsitikinti, kad šalis nustatė tinkamą vaiko globos tvarką. Taip pat gali būti numatytos nuostatos dėl išlaikymo mokėjimo bet kuriam iš vaikų ir bet kurio iš vaikų globos ir (arba) išlaikymo.

10 Ar yra alternatyvių neteisminių priemonių, kuriomis su santuokos nutraukimu susijusius klausimus būtų galima išspręsti nesikreipiant į teismą?

Jurisdikciją nagrinėti santuokos nutraukimo bylas turi tik Gibraltar Aukščiausiasis Teismas. Tačiau tam tikrą socialinę pagalbą galima gauti pasinaudojant konsultacijomis santuokos klausimais.

11 Kur turėčiau pateikti prašymą (skundą) nutraukti santuoką, nustatyti gyvenimą skyrium (separaciją) arba santuoką pripažinti negaliojančia? Kokių formos reikalavimų reikia laikytis ir kokius dokumentus turėčiau pridėti prie prašymo?

Prašymus reikėtų teikti Aukščiausiojo Teismo raštinei adresu: Supreme Court Registry, 277 Main Street, Gibraltar.

Prašymas pateikiamas kaip ieškinio pareiškimas, prie kurio reikėtų pridėti rašytinius įrodymus, įskaitant santuokos liudijimo kopiją, visų vaikų gimimo liudijimo kopijas ir išdėstyti santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium ir (arba) santuokos pripažinimo negaliojančia pagrindus. Taip pat reikėtų pateikti duomenis apie santuokinius vaikus ir ieškovo finansinę padėtį. Daugiau informacijos galima gauti Aukščiausiojo Teismo raštinėje adresu: Supreme Court Registry, 277 Main Street, Gibraltar, tel. (+350) 200 75608.

12 Ar galima gauti teisinę pagalbą proceso išlaidoms padengti?

Jeigu tenkinamas atitinkamas pajamų kriterijus, galima gauti teisinę pagalbą bylos išlaidoms atlyginti. Formas ir papildomą informaciją galima gauti Aukščiausiojo Teismo raštinėje adresu: Supreme Court Registry, 277 Main Street, Gibraltar.

13 Ar galima apskųsti teismo sprendimą dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium (separacijos) nustatymo arba santuokos pripažinimo negaliojančia?

Sprendimas dėl santuokos nutraukimo arba santuokos pripažinimo negaliojančia gali būti panaikintas bet kuriuo metu iki galutinio sprendimo priėmimo. Gyvenimo skyrium atveju sprendimas gali būti panaikintas bet kuriuo metu po jo priėmimo. Sprendimai dėl vaikų globos ir išlaikymo gali būti keičiami jau priėmus galutinį sprendimą.

14 Ką turėčiau daryti, kad kitos valstybės narės teismo priimtas sprendimas dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium ar santuokos pripažinimo negaliojančia būtų pripažintas šioje valstybėje narėje?

Europos Sąjungos Reglamente (EB) Nr. 2201/2003 nurodyta, kad vienoje valstybėje narėje priimtas sprendimas dėl santuokos nutraukimo, separacijos (gyvenimo skyrium) arba santuokos pripažinimo negaliojančia gali būti pripažintas kitose valstybėse narėse. Reikalingus dokumentus galima gauti sprendimą priėmusiame teisme ir juos reikėtų pateikti Aukščiausiajam Teismui.

Šis reglamentas netaikomas sprendžiant kaltės, santuokos turinių pasekmių, išlaikymo ar kitus papildomus klausimus. Tarp suinteresuotosios šalies ir jurisdikcija pasinaudojančios valstybės narės turi būti realus ryšys.

Pripažinti sprendimą gali būti atsisakyta, jeigu jis prieštarauja viešajai politikai, jeigu jis buvo priimtas kitai šaliai neatvykus į teismą, jeigu atsakovui laiku nebuvo įteikti atitinkami dokumentai arba jeigu sprendimas yra nesuderinamas su sprendimu, priimtu teismo procese tarp tų pačių šalių Gibraltare, arba yra nesuderinamas su ankstesniu kitoje šalyje priimtu sprendimu, jeigu toks ankstesnis sprendimas gali būti pripažintas Gibraltare.

Bet kuri suinteresuotoji šalis gali prašyti sprendimą pripažinti arba jo nepripažinti. Aukščiausiasis Teismas gali sustabdyti bylos nagrinėjimą, jeigu sprendimas, kurį siekiama pripažinti, buvo apskūstas.

Jeigu sprendimas negali būti pripažintas pagal šį reglamentą, vadovujamasi Santuokos bylų įstatymo nuostatomis dėl užjūrio teritorijose priimtų sprendimų nutraukti santuoką pripažinimo. Šiame įstatyme nustatyta, kad:

teismo procese priimto sprendimo dėl santuokos nutraukimo arba gyvenimo skyrium, turinčių užsienio elementą, galiojimas pripažįstamas, jeigu:

- sprendimas dėl santuokos nutraukimo arba gyvenimo skyrium galioja pagal valstybės, kurioje jis buvo priimtas, įstatymus ir
- atitinkamą dieną (t. y. dieną, kurią buvo pradėta byla dėl santuokos nutraukimo) bet kurios santuokos šalies
 - įprastinė gyvenamoji vieta buvo valstybėje, kurioje buvo priimtas sprendimas dėl santuokos nutraukimo arba gyvenimo skyrium, arba
 - nuolatinė gyvenamoji vieta buvo toje valstybėje, arba

- šis asmuo buvo tos valstybės pilietis.

15 Į kurį teismą reikėtų kreiptis, siekiant užginčyti kitos valstybės narės teismo priimtą sprendimą dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium ar santuokos pripažinimo negaliojančia? Kokia tvarka taikoma šiais atvejais?

Kitose valstybėse priimti sprendimai dėl santuokos nutraukimo ir gyvenimo skyrium Gibraltare yra pripažįstami, jeigu yra tenkinamos tam tikros sąlygos. Jeigu tokio sprendimo dėl santuokos nutraukimo ir (arba) gyvenimo skyrium pripažinimui prieštaraujama, toks prieštaravimas gali būti pagrįstas vienos iš Santuokos bylų įstatymo sąlygų nevykdymu. Tokiu atveju galima kreiptis į Gibraltaro Aukščiausiąjį Teismą prašant patvirtinti, kad kitoje valstybėje priimtas konkretus sprendimas dėl santuokos nutraukimo ir (arba) gyvenimo skyrium neturi teisinės galios.

16 Kokios valstybės teisė taikoma santuokos nutraukimo bylose kai sutuoktiniai negyvena šioje valstybėje narėje arba jų pilietybės skiriasi?

Gibraltaro teismai juose iškeltoms byloms visais atvejais taiko Gibraltaro teisę. Teismai turi jurisdikciją nagrinėti santuokos nutraukimo bylą net ir tuo atveju, jeigu santuoka sudaryta užsienyje, kai vieno iš sutuoktinių:

- nuolatinė gyvenamoji vieta bylos pradžios dieną yra Gibraltare arba
- įprastinė gyvenamoji vieta vienus metus iki tos dienos buvo Gibraltare.

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Paskutinis naujinimas: 23/08/2019